

بررسی سطوح رضایت جنسی و سازگاری زناشویی بر اساس متغیرهای هوش معنوی و تعهد زناشویی در زوجین مراجعه کننده به مراکز مشاوره شهر کرمانشاه

هادی سومالی: دانشجوی دکتری روان‌شناسی مشاوره، گروه روان‌شناسی، واحد کرمانشاه، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمانشاه، ایران
حسن امیری: استادیار، گروه روان‌شناسی، واحد کرمانشاه، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمانشاه، ایران (* نویسنده مسئول) ahasan.amiri@iauks.ac.ir
کیوان کاکابرای: دانشیار، گروه روان‌شناسی، واحد کرمانشاه، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمانشاه، ایران
مختار عارفی: دانشیار، گروه روان‌شناسی، واحد کرمانشاه، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمانشاه، ایران

چکیده

کلیدواژه‌ها

رضایت جنسی،
سازگاری زناشویی،
هوش معنوی و تعهد زناشویی

زمینه و هدف: رضایت جنسی به منزله یکی از نیازهای فیزیولوژیکی است که موجب سلامتی انسان می‌شود و بررسی رضایت جنسی و فشار جسمی و روانی و برطرف کردن اختلال رضایت از دغدغه‌های اصلی پژوهشگران این حوزه می‌باشد، با آن که مسئله تعهد از منابع مهم در زندگی زناشویی است، به واسطه هوش معنوی می‌توان توانایی لازم برای سطح مطلوب رضایت جنسی را بدست آورد، بر این اساس هدف از پژوهش حاضر بررسی سطوح رضایت جنسی و سازگاری زناشویی بر اساس متغیرهای هوش معنوی و تعهد زناشویی در زوجین مراجعه کننده به مراکز مشاوره شهر کرمانشاه است.

روش کار: این پژوهش از نظر هدف کاربردی و از نظر شیوه ی اجرا از نوع توصیفی است. جامعه‌ی آماری پژوهش شامل کلیه زوجین شهر کرمانشاه می‌باشد که تعداد صد زوج یعنی دویست نفر (صد زن و صد مرد) به عنوان حجم نمونه به صورت روش نمونه گیری دردسترس انتخاب شدند. جهت گردآوری داده‌های پژوهش از پرسش‌نامه‌های رضایت جنسی لارسون و همکاران (۱۹۹۸)، سازگاری زناشویی اسپاینر (۱۹۷۶)، هوش معنوی کینگ (۲۰۰۸)، و پرسش‌نامه تعهد زناشویی آدامز و جونز (۱۹۹۷) استفاده شد. جهت تجزیه و تحلیل از نرم‌افزار آماری SPSS با کمک روش‌های آماری توصیفی (میانگین و انحراف معیار) و استنباطی (ضریب همبستگی پیرسون) استفاده شد.

یافته‌ها: نتایج حاصل از ضریب همبستگی پیرسون نشان داد که بین متغیرهای رضایت جنسی با هوش معنوی ($P \leq 0/01$); $R = 0/488$ ، رضایت جنسی با سازگاری زناشویی ($P \leq 0/01$; $R = 0/476$) و رضایت جنسی با تعهد زناشویی ($P \leq 0/01$; $R = 0/516$)، و بین متغیرهای سازگاری زناشویی با هوش معنوی ($P \leq 0/01$; $R = 0/639$) و سازگاری زناشویی با تعهد زناشویی ($P \leq 0/01$; $R = 0/092$) همبستگی به ترتیب مثبت و معناداری وجود دارد. به علاوه بین متغیر هوش معنوی با تعهد زناشویی ($P \leq 0/05$; $R = 0/204$) همبستگی مثبت و معناداری وجود دارد. همچنین نتایج تحلیل رگرسیون نشان داد که هوش معنوی و تعهد زناشویی قادر به پیش‌بینی رضایت جنسی و سازگاری زناشویی هستند و $0/268$ درصد و $0/270$ درصد به ترتیب واریانس رضایت جنسی و سازگاری زناشویی توسط متغیرهای یاد شده تبیین می‌شود.

نتیجه گیری: بنابراین برای افزایش رضایت جنسی و سازگاری زناشویی باید به مولفه‌های هوش معنوی و تعهد زناشویی به عنوان دو عامل تأثیرگذار و مهم توجه شود.

تعارض منافع: گزارش نشده است.

منبع حمایت کننده: حامی مالی نداشته است.

شیوه استناد به این مقاله:

Soumali H, Amiri H, Kakaberaei K, Arefi M. Predicting the levels of sexual satisfaction and marital adjustment based on the spiritual intelligence and marital commitment in couples referring to counseling centers in Kermanshah. Razi J Med Sci. 2021;28(5):1-10.

*انتشار این مقاله به صورت دسترسی آزاد مطابق با CC BY-NC-SA 3.0 صورت گرفته است.

Predicting the levels of sexual satisfaction and marital adjustment based on the spiritual intelligence and marital commitment in couples referring to counseling centers in Kermanshah

Hadi Soumali: PhD Student in Counseling Psychology, Department of Psychology, Kermanshah Branch, Islamic Azad University, Kermanshah, Iran

Hasan Amiri: Assistant Professor, Department of Psychology, Kermanshah Branch, Islamic Azad University, Kermanshah, Iran (Corresponding author) hasan.amiri@iauksh.ac.ir

Kivan Kakaberaei: Associate Professor, Department of Psychology, Kermanshah Branch, Islamic Azad University, Kermanshah, Iran

Mokhtar Arefi: Associate Professor, Department of Psychology, Kermanshah Branch, Islamic Azad University, Kermanshah, Iran

Abstract

Background & Aims: Marriage is the initiating stage of making a family and is one of the most important social and intimate human relationships. Among the important aspects of a marital system that spouses experience in marriage are sexual satisfaction and marital adjustment. Sexual satisfaction is one of the physiological needs that contributes to human health and the study of sexual satisfaction and physical and psychological stress and the elimination of satisfaction disorder is one of the main concerns of researchers in this field. Although commitment is an important resource in married life, spiritual intelligence can provide the ability to achieve the desired level of sexual satisfaction. This study aimed to predict the levels of sexual satisfaction and marital adjustment based on the variables of spiritual intelligence and marital commitment in couples who referred to counseling centers in Kermanshah. In examining the variables affecting the level of marriage satisfaction, this study attempted to answer the question of whether the variables of spiritual intelligence and marital commitment affect sexuality and marital adjustment in couples.

Methods: The present study is a descriptive-analytical research in terms of implementation and an applied research in terms of purpose. The statistical population of the study is all couples in Kermanshah who have been married for at least 2 years. For the sample size, among the eight districts of Kermanshah, District 1 was selected and among the counseling centers of these areas, 4 counseling centers with a number of one hundred couples, i.e. two hundred people (one hundred women and one hundred men) were selected by available sampling method. Larson et al.'s (1998) Sexual Satisfaction Questionnaire, Spinner's (1976) Marital adjustment, King's Spiritual Intelligence (2008), and Adams and Jones's (1997) Marital Commitment Questionnaires were used to collect research data. In order to analyze the research data, descriptive statistics, including mean and standard deviation, and inferential statistics, including Pearson correlation coefficient and regression analysis, were used. SPSS statistical analysis software version 21 was used to analyze the research data. Significance level in this study was 0.05.

Results: Examination of the demographic characteristics of the subjects shows that 50% of the subjects (100 people) were male and 50% of the subjects (100 people) were women. The mean age of the subjects was 37.24 ± 7.630 and ranged from 20 to 60 years.

According to the results of the present study, Pearson correlation coefficients between the variables of sexual satisfaction with spiritual intelligence, marital adjustment, and marital commitment were statistically positive and significant at the level of $P \geq 0.01$. In addition, Pearson correlation coefficients between marital adjustment with spiritual intelligence and marital commitment were statistically positive and significant at the level of $P \geq 0.01$. Also, Pearson correlation coefficients between spiritual intelligence and marital commitment were

Keywords

Sexual Satisfaction,
Marital Adjustment,
Spiritual Intelligence,
Marital Commitment

Received: 24/04/2021

Published: 24/07/2021

statistically positive and significant at the level of $P \geq 0.05$.

To ensure the observation of the underlying assumptions, multiple linearity assumption was examined before analyzing the data. For both variables of sexual satisfaction and marital adjustment, tolerance statistics (and variance inflation factor) were obtained for the variables of spiritual intelligence and marital commitment 0.86 (1.13) and 0.86 (1.13), respectively. As the results show, the obtained tolerance values for the variables are above 0.10 that indicate the absence of multiple linearity between the variables. Also, the value of the obtained inflation factor variance for the variables is less than 10, which indicates no multiple linearity between the variables.

Considering the values of t, it is observed that the effect of all components in the regression equation is significant ($P \geq 0.01$). Spiritual intelligence and marital commitment play an important role in explaining sexual satisfaction, and the factor of spiritual intelligence and marital commitment explain 0.271% of the variance related to sexual satisfaction. Additionally, spiritual intelligence and marital commitment play an important role in explaining marital adjustment, and the factor of spiritual intelligence and marital commitment explains 0.273% of the variance related to marital adjustment.

Conclusion: This study aimed to predict the levels of sexual satisfaction and marital adjustment based on the variables of spiritual intelligence and marital commitment in couples referring to counseling centers in Kermanshah. The present results showed a positive and significant relationship between the variables of sexual satisfaction and marital adjustment with spiritual intelligence and marital commitment. Sexual satisfaction is one of the most important factors in marital satisfaction, and those who are more sexually satisfied report significantly better quality of life than those who are not sexually satisfied.

Many factors can affect a couple's sexual satisfaction. One of these factors is spiritual intelligence. Spiritual intelligence as one of the new concepts of intelligence, includes a kind of adaptation and problem-solving behavior that includes the highest level of development in various areas of cognitive, moral, emotional, interpersonal, and etc. and helps the person to coordinate with the surrounding phenomena and achieve internal and external integration. This intelligence gives the person a general insight towards life and all experiences and events and enables him to frame and reinterpret his experiences to deepen his cognition and knowledge.

Also, in explaining the relationship between marital commitment with sexual satisfaction and marital adjustment, it can be stated that reducing commitment between the couples causes sexual disorders and consequently reduces couples' sexual satisfaction. Men in marital life consider the quality of their sexual relationship as a criterion of relationship satisfaction, love, and commitment. As a result, the more satisfied they are with their sex, the more satisfied they are with their marriage and experience more love and commitment.

Therefore, in order to increase sexual satisfaction and marital adjustment, the components of spiritual intelligence and marital commitment should be considered as two effective and important factors.

Conflicts of interest: None

Funding: None

Cite this article as:

Soumali H, Amiri H, Kakaberaei K, Arefi M. Predicting the levels of sexual satisfaction and marital adjustment based on the spiritual intelligence and marital commitment in couples referring to counseling centers in Kermanshah. Razi J Med Sci. 2021;28(5):1-10.

*This work is published under CC BY-NC-SA 3.0 licence.

مقدمه

ازدواج مقدمه تشکیل خانواده است و به‌عنوان عالی‌ترین رسم اجتماعی برای دستیابی به نیازهای عاطفی و امنیتی افراد بزرگسال، همواره مورد تأیید است. علی‌رغم این‌که ازدواج رضایت‌بخش، یکی از عوامل مهم بهداشت روانی جامعه به‌شمار می‌رود، ولی چنانچه ازدواج و زندگی خانوادگی، شرایط نامساعدی برای ارضاء نیازهای روانی زوجین ایجاد کند، نه تنها بهداشت روانی تحقق نمی‌یابد بلکه اثرات منفی و گاهی جبران‌ناپذیر برجا می‌گذارد (۱). ازدواج یکی از مهم‌ترین روابط اجتماعی و صمیمانه آدمی است. از جمله جوانب با اهمیت یک نظام زناشویی، رضایت جنسی و سازگاری زناشویی است که همسران در ازدواج تجربه می‌کنند. خانواده در حکم یک واحد اجتماعی در برگیرنده بیشترین، عمیق‌ترین و اساسی‌ترین مناسبات انسانی است که بر اساس ازدواج و زندگی زناشویی شکل می‌گیرد. روی هم رفته، ازدواج را می‌توان ارتباطی دانست که دارای تمامیت بی‌نظیر و گسترده‌ای است؛ ارتباطی که دارای ابعاد زیستی، عاطفی، روانی، اقتصادی و اجتماعی است (۲). زمانی که پیوند ازدواج میان زن و مرد برقرار می‌شود همزمان با آن کنشوری میان آن‌ها نیز آغاز می‌گردد. یکی از کنش‌وری‌های مهم، برقراری روابط جنسی میان زن و مرد است که می‌تواند سبب سلامت روانشناختی و جسمی هر دو آن‌ها شود (۳). فعالیت جنسی و رضایت حاصل از آن به منزله‌ی یکی از اساسی‌ترین ابعاد زندگی انسان در نظر گرفته می‌شود رضایت جنسی به منزله‌ی یکی از نیازهای فیزیولوژیکی است که موجب سلامتی انسان می‌شود و عدم رضایت جنسی و فشار جسمی و روانی ناشی از آن، فرد را به بی‌راهه می‌کشاند، در سلامت او اختلال ایجاد می‌کند و رضایت جنسی مفهومی توانمندی‌ها و خلاقیت او را کاهش می‌دهد (۴). رضایت جنسی مفهومی چند بعدی است که هم جنبه‌های عاطفی و هم جنبه‌های فیزیولوژیک رابطه جنسی را شامل می‌شود (۵). رضایت جنسی تنها لذت جسمانی نیست و شامل احساسات باقیمانده پس از جنبه‌های مثبت و منفی ارتباط جنسی می‌شود. علاوه بر این رضایت جنسی شامل رضایت فرد از فعالیت‌های خود تا رسیدن به اوج لذت جنسی است (۶). عوامل متعددی ممکن است رضایت جنسی و

سازگاری زناشویی را تحت تأثیر قرار دهد. این عوامل شامل متغیرهای هوش معنوی و تعهد زناشویی می‌باشد هوش معنوی برای نخستین بار در سال ۱۹۹۶ توسط استیونز مطرح شد. بعد در سال ۱۹۹۹ توسط امونز گسترش یافت. امونز پیدایش سازه هوش معنوی را به‌عنوان کاربرد ظرفیت‌ها و منابع معنوی در زمینه‌ها و موقعیت عملی در نظر می‌گیرد. هوش معنوی یا SQ همان توانایی است که به ما قدرت دیدن رؤیاهای و تلاش و کوشش برای دست یافتن به آن‌ها را ارزانی می‌دارد. این هوش زمینه تمام آن چیزهایی است که ما به آن‌ها اعتقاد داریم و نقش باورها، عقاید و ارزش‌ها را در فعالیت‌هایی که بر عهده می‌گیریم، دارا می‌باشد. هوشی که به واسطه آن به سؤال‌سازی در رابطه با مسایل بنیادی زندگی مان می‌پردازیم و با کمک آن، تحول و تغییر را در زندگی پذیرا می‌شویم، هوشی که قادریم توسط آن به فعالیت‌ها و نحوه عملکردهای مان مفهومی وسیع‌تر، غنی‌تر، پربارتر و پرمعناتر بخشیم پژوهش‌های زیادی ارتباط هوش معنوی را با سازگاری زناشویی بررسی کرده‌اند؛ از جمله این پژوهش‌ها می‌توان به پژوهش‌های بایرز و همکاران (۶)، حسین‌دخت و همکاران (۷) و زارعی و احمدی (۸) اشاره کرد.

تعهد زناشویی نیز یکی از عوامل پیش‌بینی‌کننده رضایت جنسی و سازگاری زناشویی می‌باشد تعهد در زندگی زناشویی اعتماد و صمیمیت را امکان‌پذیر می‌سازد. مطالعات بیانگر آن است که بین رضایت جنسی و تعهد زناشویی، همبستگی مثبتی وجود دارد. امروزه رضایت جنسی از ازدواج و تأهل به‌عنوان متغیری دو سویه به‌عنوان شاخص مناسبی برای ثبات ازدواج مشخص گردیده است. به‌طور کلی، زوج‌هایی که رضایت جنسی کمتری درمورد ازدواج خود دارند به دنبال آسودگی خود به واسطه طلاق می‌باشند، اما شرایط و موقعیت‌هایی وجود دارد که در آن یک زوج از وضعیت ازدواج خود رضایت کمی داشته است، اما به خاطر تعهد زناشویی بالا، این شرایط را تحمل می‌کنند (۹). مطالعات رحمانی و همکاران (۱۰) نشان داده که بین رضایت جنسی و تعهد زناشویی همبستگی مثبتی وجود دارد. بعد از شیدایی اوایل ازدواج و پس از آن که شور روزهای نخست فروکش می‌کند، توجه به رفاه و

به تعداد متغیرهای پیش‌بین، تعیین نمود ($m =$ تعداد متغیرهای پیش‌بین (به نقل از (۱۲):

$$N > 50 + 8m$$

$$50 + 8(4) = 82$$

با قرار دادن تعداد متغیرهای پیش‌بین در این مطالعه که برابر با ۴ متغیر می‌باشد حجم نمونه موردنیاز برابر با ۸۲ خواهد بود. لذا همان‌طور که مشخص است حجم نمونه این پژوهش ۲۰۰ نفر بوده که از میزان حداقل پیشنهاد شده بیشتر است.

ملاک‌های ورود و خروج در این پژوهش شامل داشتن حداقل تحصیلات دیپلم، سکونت در شهر کرمانشاه، گذشت حداقل ۲ سال از ازدواج آن‌ها، و قرار داشتن در محدوده سنی ۲۰ تا ۵۰ سال، فقدان تصمیم به طلاق، فقدان روان‌پریشی، عدم وجود روابط فرازناشویی بود. از پرسش‌نامه‌های زیر جهت گردآوری داده‌های پژوهش استفاده گردید:

۱- پرسش‌نامه رضایت جنسی (Satisfaction Sexual Questionnaire): این پرسش‌نامه توسط لارسون و همکاران در سال ۱۹۹۸ ارائه شده و دارای ۲۵ عبارت است. پاسخ‌ها براساس مقیاس ۵ درجه‌ای لیکرت امتیازبندی شده‌اند؛ پاسخ به گزینه هرگز یک امتیاز، و گزینه همیشه ۵ امتیاز داشت. امتیاز ۲۵ تا ۷۵ معادل رضایت جنسی کم، ۱۰۰-۷۶ رضایت جنسی متوسط و امتیاز ۱۲۵-۱۰۱ معادل رضایت جنسی بالا بود (۱۳). بهرامی و همکاران (۱۴) میزان آلفای کرونباخ برای سؤالات مثبت و منفی بیشتر از ۰/۷ بود. تحلیل عامل اکتشافی به کمک تحلیل مؤلفه اصلی و با استفاده از چرخش واریمکس سه عامل پنهان استخراج کرد که ۴۲/۷۳ درصد واریانس کل تبیین شد. رحمانی (۱۰) در پژوهشی پایایی این ابزار ۸۶ درصد گزارش نمود (۱۰). ضریب آلفای کرونباخ برای این پرسش‌نامه ۰/۸۸ محاسبه شد که نشانگر پایایی مطلوب آن است.

۲- مقیاس سازگاری زناشویی (Adjustment Dyadic Scale): پرسش‌نامه سازگاری زناشویی توسط اسپاینر در سال ۱۹۷۶ طراحی شد که شامل ۳۲ سؤال و شامل ابعاد رضایت زوجین، همبستگی زوجین، توافق زوجین و ابراز محبت می‌باشد. نمره‌ی کلی این پرسش‌نامه بین ۰-۱۵۰ متغیر بود که کسب نمرات برابر یا بیشتر از ۱۰۰ به معنای سازگاری افراد و نمرات کمتر از ۱۰۰ به

خوشبختی همسر مهم‌ترین نیروی پیوند دهنده‌ی روابط زن و شوهر می‌شود. این احساسات کم و بیش با زندگی مشترک و نقش بعدی مراقبت از فرزندان منطبق هستند. زن و شوهر در هر شرایطی نظیر بیماری و سلامت، آسایش، ناراحتی، ثروت و فقر مسئول یکدیگرند. مسئولیت، معیاری فراهم می‌آورد تا زن و شوهر، خود و یکدیگر را با آن بسنجند. اگرچه بعضی از زوجها در آغاز زندگی مشترک خود را نسبت به رابطه‌ی زناشویی متعهد می‌دانند اما ممکن است میزان تعهد آن‌ها آن قدر نباشد که در برابر طوفان‌های ناگزیر و ناشی از ناملایمات زندگی مقاومت کنند (۱۱). بنابراین پژوهش‌هایی از این قبیل جهت توجیه مسئولین به منظور توجه به رابطه جنسی و سازگاری زناشویی به‌عنوان مؤلفه‌ای مهم برای بهبود تعهد زناشویی ضروری به نظر می‌رسد. لذا، این مطالعه با هدف تعیین پیش‌بینی سطوح رضایت جنسی و سازگاری زناشویی براساس متغیرهای هوش معنوی و تعهد زناشویی در زوجین مراجعه‌کننده به مراکز مشاوره شهر کرمانشاه صورت گرفت و به دنبال بررسی متغیرهای مؤثر بر این سطح رضایت است تا به این سؤال پاسخ دهد که آیا متغیرهای هوش معنوی و تعهد زناشویی بر رابطه جنسی و سازگاری زناشویی در زوجین تأثیر دارد یا خیر؟

روش کار

پژوهش حاضر از لحاظ اجرا، جزء تحقیقات توصیفی-تحلیلی و از لحاظ هدف، جزء تحقیقات کاربردی می‌باشد. جامعه آماری مورد مطالعه تمام زوجین شهر کرمانشاه می‌باشد که حداقل ۲ سال از ازدواج آن‌ها گذشته است. برای حجم نمونه از بین مناطق هشت‌گانه شهر کرمانشاه، منطقه ۱ انتخاب شده و از بین مراکز مشاوره این مناطق، ۴ مرکز مشاوره تعداد صد زوج یعنی دویست نفر (صد زن و صد مرد) به صورت روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. به گفته استیونس (۲۰۰۰) در مطالعات علوم رفتاری برای تحلیل رگرسیون حدود ۱۵ آزمودنی برای هر متغیر پیش‌بین کفایت می‌کند. با این حال فرمول بهتری در سال‌های اخیر توس تبخینیک و فیدل (۲۰۰۷) ارائه شده است که بر اساس آن می‌توان حجم نمونه‌ی مورد نیاز را با توجه

(۱۹) برای مقاصد پژوهشی تهیه و تدوین شده و سه بُعد تعهد زناشویی را اندازه‌گیری می‌کند. این ابعاد عبارتند از: ۱- تعهد شخصی: تعهد نسبت به همسر که مبتنی بر جذابیت همسر است؛ ۲- تعهد اخلاقی: تعهد نسبت به ازدواج که مبتنی بر تقدس و حرمت رابطه زناشویی است؛ ۳- تعهد ساختاری: تعهد نسبت به همسر و ازدواج که مبتنی بر احساس اجبار به تداوم ازدواج یا ترس از پیامدهای طلاق است. این پرسش‌نامه دارای ۴۳ سؤال است. هر سؤال آزمون دارای یک مقیاس پنج‌درجه‌ای (کاملاً مخالفم، مخالفم، نظری ندارم، موافقم و کاملاً موافقم) است که به هر گزینه نمره‌ای بین ۱ تا ۵ تعلق می‌گیرد. به گزینه کاملاً موافقم نمره ۵ و به گزینه کاملاً مخالفم نمره ۱ داده می‌شود. آدامز و جونز (۱۹) در شش پژوهش گوناگون به منظور به دست آوردن پایایی و روایی پرسشنامه، آن را بر روی ۴۱۶ نفر متأهل، ۳۴۶ نفر مجرد و ۴۷ نفر مطلقه اجرا کردند. در این مطالعات همبستگی هر سؤال با نمره‌ی کل آزمون، بالا و معنادار بود و به‌طور کلی، ابعاد این پرسشنامه از بیشترین حمایت تجربی و نظری برخوردار بود. آدامز و جونز، میزان پایایی هر یک از مقیاسهای این آزمون را بر روی نمونه‌ی مذکور به این شرح به‌دست آورده‌اند: تعهد شخصی ۰/۹۱، تعهد اخلاقی ۰/۸۹ و تعهد ساختاری ۰/۸۶. در یک مطالعه مقدماتی توسط عباسی مولید (۲۰) روایی و پایایی این پرسش‌نامه در ایران بررسی شد که ضریب پایایی خرده‌مقیاس تعهد اخلاقی طی دوبار بررسی به‌ترتیب ۰/۸۳ و ۰/۷۶ محاسبه گردید. ضریب آلفای کرونباخ برای این پرسش‌نامه ۰/۸۵ محاسبه شد که نشانگر پایایی مطلوب آن است. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌های پژوهش از روش‌های آمار توصیفی مانند میانگین و انحراف معیار و آمار استنباطی مانند ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون استفاده شد. جهت تجزیه و تحلیل داده‌های پژوهش از نرم‌افزار تحلیل آماری SPSS نسخه ۲۱ استفاده شد. سطح معنی‌داری در این پژوهش نیز ۰/۰۵ در نظر گرفته شد.

یافته‌ها

بررسی ویژگی جمعیت‌شناختی آزمودنی‌ها نشان می‌دهد که ۵۰ درصد آزمودنی‌ها (۱۰۰ نفر) را مرد و

معنی وجود مشکلی در روابط زناشویی و عدم سازگاری و تفاهم خانوادگی است (۱۵). اسپاینر (۱۵) ضریب همسانی درونی از ۰/۹۲ تا ۰/۹۶ و اعتبار ملاکی بتالایی را برای این مقیاس گزارش نمودند. در پژوهش ملازاده با اجرای همزمان این پرسش‌نامه و پرسش‌نامه سازگاری زناشویی لاک-والاس ضریب همبستگی برای ۷۶ نفر از زوج‌های مشابه با زوج‌های نمونه ۰/۹۰ به‌دست‌آمد (۱۶). ضریب آلفای کرونباخ برای این پرسش‌نامه ۰/۹۱ محاسبه شد که نشانگر پایایی مطلوب آن است.

۳- پرسش‌نامه هوش معنوی (Spiritual Intelligence Questionnaire)

به منظور اندازه‌گیری هوش معنوی، از پرسش‌نامه هوش معنوی کینگ در سال ۲۰۰۷ که دارای ۲۴ سؤال بوده و مؤلفه‌های تفکر انتقادی وجودی، تولید معنی شخصی، آگاهی و توسعه حالت آگاهی را در بر می‌گیرد، استفاده شد. این پرسش‌نامه به صورت خود ایفا و در قالب مقیاس پنج گزینه‌ای لیکرت طراحی شده است. در پایان، نمرات عبارات با هم جمع می‌شوند. افرادی که نمره‌ای در بازه صفر تا ۲۴ کسب نمایند دارای هوش معنوی پایین، بین ۲۴ تا ۴۸ پایین تر از متوسط، بین ۴۸ تا ۷۲ در حد متوسط و بین ۷۲ تا ۹۶ دارای هوش معنوی بالاتر از متوسط هستند (۱۷). سازندگان این ابزار پایایی این پژوهش با استفاده از آزمون آلفای کرونباخ ۰/۹۵ گزارش شده است. برای بررسی روایی این مقیاس را با چندین پرسش‌نامه معتبر از جمله مقیاس خود تفسیری فرا شخصی، مقیاس عرفان و مقیاس دینداری درونی و بیرونی مورد مقایسه قرار گرفته داده است و ضریب همبستگی آن‌ها را به‌ترتیب ۰/۶۷، ۰/۶۳ و ۰/۷۸ به دست آورده است (۱۷). روایی و پایایی پرسش‌نامه هوش معنوی کینگ توسط نادری با توجه به ارزش‌های ایران اسلامی تعیین شده بود. در مطالعه وی ضریب پایایی با استفاده از آزمون آلفای کرونباخ ۰/۹۶ گزارش شده است (۱۸). ضریب آلفای کرونباخ برای این پرسش‌نامه ۰/۸۰ محاسبه شد که نشانگر پایایی مطلوب آن است.

۴- پرسش‌نامه تعهد زناشویی (Dimensions of Commitment Inventory)

پرسش‌نامه تعهد زناشویی میزان پایبندی افراد به همسر و ازدواج‌شان و ابعاد آن را اندازه‌گیری می‌کند. این آزمون توسط آدامز و جونز

جدول ۱- میانگین و انحراف معیار متغیرهای پژوهش

متغیرها	میانگین	انحراف معیار	حداقل	حداکثر
رضایت جنسی	۴۴/۹۲	۲۳۴/۲۴	۵۲	۱۲۰
سازگاری زناشویی	۳۶/۸۴	۱۵۷/۱۸	۴۴	۱۱۳
هوش معنوی	۳۳/۹۵	۱۶۷/۲۷	۲۴	۱۱۸
تعهد زناشویی	۴۱/۸۷	۲۶۹/۲۱	۱۷	۱۵۲

جدول ۲- ضرایب همبستگی پیرسون بین متغیرهای رضایت جنسی، سازگاری زناشویی، هوش معنوی، تعهد زناشویی

ردیف	متغیرها	۱	۲	۳	۴
۱	رضایت جنسی				
۲	سازگاری زناشویی	۰/۴۷۶**			
۳	هوش معنوی	۰/۴۸۸**	۰/۶۳۹**		
۴	تعهد زناشویی	۰/۵۱۶**	۰/۰۹۲**	۰/۲۰۴*	

** $P \leq 0.01$ * $P \leq 0.05$

تعهد زناشویی ۰/۸۶ (۱/۱۳) و به‌دست‌آمده. همان‌طور که نتایج نشان می‌دهند، ارزش‌های تحمل به‌دست‌آمده برای متغیرها بالای ۰/۱۰ هستند و نشان‌دهنده عدم وجود هم‌خطی چندگانه بین متغیرها می‌باشند. همچنین مقدار عامل توم واریانس به‌دست‌آمده برای متغیرها کوچک‌تر از ۱۰ می‌باشد و این نشان می‌دهد که بین متغیرها هم‌خطی چندگانه وجود ندارد.

به منظور پیش‌بینی رضایت جنسی براساس هوش معنوی و تعهد زناشویی از روش رگرسیون چندگانه استفاده شد که نتایج آن در جدول ۳ ارائه شده است.

همان‌طور که نتایج جدول ۳ نشان می‌دهد با توجه به مقادیر t مشاهده می‌شود که تأثیر تمامی مؤلفه‌های موجود در معادله رگرسیونی معنادار است ($P \leq 0.01$). به‌علاوه، هوش معنوی و تعهد زناشویی در تبیین رضایت جنسی سهم مهمی دارند و عامل هوش معنوی و تعهد زناشویی ۰/۲۶۸ درصد واریانس مربوط به رضایت جنسی را تبیین می‌کنند.

به منظور پیش‌بینی سازگاری زناشویی براساس هوش معنوی و تعهد زناشویی از روش رگرسیون چندگانه استفاده شد که نتایج آن در جدول ۴ ارائه شده است.

همان‌طور که نتایج جدول ۴ نشان می‌دهد با توجه به مقادیر t مشاهده می‌شود که تأثیر تمامی مؤلفه‌های موجود در معادله رگرسیونی معنادار است ($P \leq 0.01$). به‌علاوه، هوش معنوی و تعهد زناشویی در تبیین سازگاری زناشویی سهم مهمی دارند و عامل هوش معنوی و تعهد زناشویی ۰/۲۷۰ درصد واریانس مربوط

۵۰ درصد آزمودنی‌ها (۱۰۰ نفر) را زن تشکیل دادند. میانگین سنی آزمودنی‌ها 37.24 ± 7.63 و از دامنه ۲۰ تا ۶۰ سال متغیر بود. از لحاظ مدرک تحصیلی ۹ نفر (۴/۵ درصد) دارای مدرک زیردیپلم، ۷۱ نفر (۳۵/۵ درصد) دارای مدرک دیپلم، ۵۶ نفر (۲۸ درصد) دارای مدرک کارشناسی، ۵۵ نفر (۲۷/۵ درصد) دارای مدرک کاردانی و ۹ نفر (۴/۵ درصد) دارای مدرک کارشناسی ارشد بودند. میانگین و انحراف معیار متغیرهای پژوهش در جدول ۱ نشان داده شده است. همچنین ضرایب همبستگی پیرسون در جدول ۲ نشان داده شده است.

با توجه به نتایج جدول ۲ ضرایب همبستگی پیرسون میان متغیرهای رضایت جنسی با هوش معنوی، سازگاری زناشویی و تعهد زناشویی، از لحاظ آماری در سطح $P \leq 0.01$ مثبت و معناداری شدند، به‌علاوه، ضرایب همبستگی پیرسون میان متغیرهای سازگاری زناشویی با هوش معنوی و تعهد زناشویی از لحاظ آماری در سطح $P \leq 0.01$ مثبت و معناداری شدند. ضرایب همبستگی پیرسون میان متغیر هوش معنوی با تعهد زناشویی از لحاظ آماری در سطح $P \leq 0.05$ مثبت و معناداری شد.

قبل از تحلیل داده‌ها برای اطمینان از این که داده‌های این پژوهش مفروضه‌های زیربنایی را برآورده می‌کنند، پیش‌فرض هم‌خطی چندگانه مورد بررسی قرار گرفت. که برای هر دو متغیر رضایت جنسی و سازگاری زناشویی، آماره تحمل (و عامل تورم واریانس) به‌ترتیب برای متغیرهای هوش معنوی ۰/۸۶ (۱/۱۳) و

جدول ۳- پیش‌بینی رضایت جنسی براساس هوش معنوی و تعهد زناشویی با استفاده از روش Enter (ورود مکرر)

متغیرهای پیش‌بین		متغیر ملاک: رضایت جنسی						
		ضرایب غیر استاندارد						
سطح معنی داری	آماره F	ضریب تعیین تعدیل شده	ضریب تعیین (R^2)	همبستگی چندگانه (R)	آماره T	ضریب رگرسیونی استاندارد شده (Beta)	خطای استاندارد	ضریب رگرسیونی استاندارد نشده (B)
هوش معنوی	۴/۲۴	۰/۲۶۸	۰/۲۷۱	۰/۴۹۱	-۰/۴۳	-۰/۳۱۲	۰/۲۶	۰/۱۹
تعهد زناشویی					-۰/۳۸	-۰/۳۹۲	۰/۱۹	۰/۳۴

جدول ۴- پیش‌بینی سازگاری زناشویی براساس هوش معنوی و تعهد زناشویی با استفاده از روش Enter (ورود مکرر)

متغیرهای پیش‌بین		متغیر ملاک: سازگاری زناشویی						
		ضرایب غیر استاندارد						
سطح معنی داری	آماره F	ضریب تعیین تعدیل شده	ضریب تعیین (R^2)	همبستگی چندگانه (R)	آماره T	ضریب رگرسیونی استاندارد شده (Beta)	خطای استاندارد	ضریب رگرسیونی استاندارد نشده (B)
هوش معنوی	۴/۸۵	۰/۲۷۰	۰/۲۷۳	۰/۴۵۹	-۰/۳۸	-۰/۳۱۸	۰/۲۳	-۰/۲۴۶
تعهد زناشویی					-۰/۴۰	-۰/۴۰۲	۰/۱۸	۰/۴۱

به سازگاری زناشویی را تبیین می‌کنند.

بحث و نتیجه‌گیری

نسبت به آن‌هایی که رضایت جنسی ندارند، گزارش می‌دهند. مسائل جنسی به‌عنوان یک جنبه‌ی مهم و طبیعی از زندگی شخصی افراد توصیف می‌شود و فراتر از یک رفتار جنسی صرف در نظر گرفته می‌شود. فعالیت جنسی و رضایت حاصل از آن نیز از ابعاد اساسی زندگی انسان تلقی می‌گردد (۴). رضایت جنسی، به احساس خوشایند فرد از روابط جنسی خود اطلاق می‌شود (۲۳). رابطه‌ی جنسی هنر ظریفی است که باید درست عمل شود در غیر این صورت، رابطه‌ای که می‌تواند در خدمت تفاهم و مهر و محبت بشر قرار گیرد، نتیجه‌ی منفی خواهد داشت و سبب دلزدگی و نارضایتی شده و در نهایت امکان فروپاشی زندگی زناشویی را فراهم خواهد کرد (۱۰).

عوامل بسیاری می‌تواند بر روی رضایت جنسی زوجین تأثیرگذار باشد. یکی از این عوامل هوش معنوی می‌باشد. هوش معنوی به‌عنوان یکی از مفاهیم جدید هوش، در بر دارنده نوعی سازگاری و رفتار حل مساله

پژوهش حاضر با هدف پیش‌بینی سطوح رضایت جنسی و سازگاری زناشویی براساس متغیرهای هوش معنوی و تعهد زناشویی در زوجین مراجعه‌کننده به مراکز مشاوره شهر کرمانشاه بررسی شد. نتایج حاضر بیانگر ارتباط مثبت و معنی‌دار بین متغیرهای رضایت جنسی و سازگاری زناشویی با هوش معنوی و تعهد زناشویی بود. نتایج این پژوهش با یافته‌های پژوهش‌های بشارت و رفیع‌زاده (۲۱)، بهرامی و همکاران (۱۴) همسو می‌باشد و با نتایج پروون و ورتینگتون (۲۲) ناهمسو می‌باشد.

در تبیین این یافته می‌توان بیان داشت که رضایت از رابطه جنسی یکی از عوامل مهم رضایت از زندگی زناشویی است و کسانی که رضایت جنسی بیشتری دارند به‌طور قابل ملاحظه‌ای کیفیت زندگی بهتری را

بودند می‌بایست حداقل دو سال از ازدواج آن‌ها گذشته باشد. به لحاظ روان‌شناختی پیشنهاد می‌شود مطالعات طولی و اثربخش در رابطه با موضوع پژوهش انجام شود با انجام این کار می‌توان تغییرات این روابط و تأثیر آن‌ها را در طی زمان و بر اثر آموزش مشاهده کرد. به علاوه، پیشنهاد می‌شود در مطالعات آتی پژوهش حاضر روی زوجین دارای تعارضات زناشویی نیز بررسی گردد. با توجه به اهمیت موضوع خانواده پیشنهاد می‌شود که در پژوهش‌های آینده کل فضای ارتباطی خانواده نیز در رابطه با متغیرهای وابسته مدنظر قرار گیرد.

تقدیر و تشکر

نویسندگان از آزمودنی‌های محترم شرکت‌کننده و مراکز مشاوره‌ای برای همکاری در اجرای این پژوهش سپاس گزارند.

References

1. Asoodeh MH. ENRICH marital satisfaction scale. Tehran: Azmonyar Pouya; 2010. (Persian).
2. Ovliya N, Fatehizadeh M, Bahrami, F. Marital life enrichment training. Tehran: Danjeh Publications; 2011. (Persian).
3. Byers ES, Demmons S. Sexual satisfaction and sexual self-disclosure dating relationship. J Res. 2005; 36: 180-9.
4. Litzinger S, Gordon KC. Exploring relationships among communication, sexual satisfaction, and marital satisfaction. J Sex Mar Ther. 2005;31(5):409-24.
5. Bagherian Zarchi A. Investigating the predictors of sexual satisfaction of women in Yazd. Master Thesis in Counseling, University of Isfahan, Isfahan; 2013.
6. Byers ES, Maknil Fc, Demmons S. Sexual satisfaction and sexual self-disclosure dating relationship. J Res. 2007;36:180-9.
7. Hussein Dokht A, Fati Ashtiani A, Taghizadeh M. The relationship between spiritual intelligence and spiritual well-being with quality of life and marital satisfaction. Psychol Relig. 2013;6(2): 74-57.
8. Zarei E. Ahmadi Sarkhoni T. The role of predictors of spiritual intelligence and relationship patterns with the level of marital satisfaction of couples referring to counseling centers in Bandar Abbas. Clin Psychol Counsel Res. 2012;2(2):101-116.
9. Thomson RL, Stewart KA. Forecasting

است که بالاترین سطوح رشد را در حیطه‌های مختلف شناختی، اخلاقی، هیجانی، بین فردی و ... شامل می‌شود و فرد را در جهت هماهنگی با پدیده‌های اطراف و دستیابی به یکپارچگی درونی و بیرونی یاری می‌نماید. این هوش به فرد دیدی کلی در مورد زندگی و همه تجارب و رویدادها می‌دهد و او را قادر می‌سازد به چارچوب‌بندی و تفسیر مجدد تجارب خود پرداخته، شناخت و معرفت خویش را عمق بخشد (۲۴).

وول من هوش معنوی را به‌عنوان ظرفیت انسان برای پرسیدن سئوالات غایی درباره زندگی و تجارب همزمان و ارتباط هر یک از ما با دنیایی که در آن زندگی می‌کنیم، تعریف می‌کند (۲۵). نازل نیز هوش معنوی را به‌عنوان توانایی نزدیک شدن به توانایی‌های معنوی و منبعی برای شناخت بهتر، کشف معنی و تحلیل وجودی، معنویت و رفتارهای عملی تعریف می‌کند (۲۶). بنابراین از آنجا که هوش معنوی به معنای درک معنای زندگی در سلسله مراتب نیازهای مزلو جزء پایین‌تر، افراد را از رسیدن به این امر مهم دور می‌سازد و رضایت زناشویی آن‌ها را تحت تأثیر قرار می‌دهد. هوش معنوی مجموعه‌ای از فرآیندها است که موجب سازگاری فرد با محیط به خاطر خشنودی و رضایت دیگران شده است؛ زیرا وی با این سازگاری درصد جلب رضایت خداوند متعال است؛ بنابراین ارتباط مستقیمی بین هوش معنوی و رضایت زناشویی وجود دارد (۲۷). همچنین در تبیین ارتباط بین تعهد زناشویی با رضایت جنسی و سازگاری زناشویی می‌توان بیان داشت که کاهش تعهد بین زوجین باعث بروز اختلالات جنسی و در نتیجه کاهش رضایت جنسی زوجین می‌شود. در تبیین همبستگی مثبت بین تعهد زناشویی با رضایت جنسی و سازگاری زناشویی می‌توان گفت که مردان در زندگی زناشویی کیفیت رابطه جنسی‌شان را به‌عنوان معیاری برای ارزیابی رضایت از رابطه، میزان عشق و تعهد در نظر می‌گیرند (۲۸). در نتیجه به هر میزان که از رابطه جنسی خود رضایت بیشتری داشته باشند، از رابطه زناشویی خود نیز راضی‌تر بوده و عشق و تعهد بیشتری را تجربه می‌کنند. از محدودیت‌های این پژوهش دسترسی سخت به نمونه پژوهش بود با توجه به این که افراد نمونه متاهل

- friendship: How marital quality, maternal mood, and attachment security are linked to children's peer relationship. *J Appl Dev Psychol.* 2007;28:499-514.
10. Rahmani A, Marghani Khoii E, Sadeghi N, Allah Gholi L. The Relationship between Sexual Satisfaction and Marital Life Satisfaction. *Iran J Nurs.* 2011;24(70):82-90.
11. Brown SL, Sanchez LA, Nock SL, Wright JD. Link between premarital cohabitation and subsequent marital quality, stability, and divorce. *Soc Sci Res.* 2006; 35(2): 454-70.
12. Klein P. Easy Guide to factor analysis. In Seyed Jalal Sadr al-Sadat and Asghar Minaei (Translated). Tehran: Organization for study and compilation of humanities books of universities (position). First edition. 2011.
13. Larson JH, Anderson SM, Holman TB, Niemann BK. A longitudinal study of the effects of premarital communication, relationship stability, and self-esteem on sexual satisfaction in the first year of marriage. *J Sex Mar Ther.* 1998;24(3):193-206.
14. Bahrami N, Yaghoob zadeh A, Sharif Nia H, Soliemani MA, Haghdoost A.A. validity and reliability of the Persian version of Larson sexual satisfaction questionnaire in couples. *J Kerman Uni Med Sci.* 2016;23(3):344-356.
15. Spanier G. Measuring dyadic adjustment: New scales for assessing the quality of marriage and similar dyads. *J Marriage Fam.* 1976;38:15-28.
16. Mollazadeh, J. The relationship between marital adjustment and personality factors and coping styles in control children. (Doctoral dissertation). Tarbiat Modares University, Tehran; 2002.
17. King DB. The spiritual intelligence projects. Trent University, Canada; 2007. Available from: www.dbking.net.
18. Naderi F, Askari P, Roshani Kh, Mehri Adriani M. The relationship between spiritual intelligence and emotional intelligence with life satisfaction of the elderly. *New Find Psychol.* 2010;17(4):127-138.
19. Adams JM, Joens WH. The conceptualization of marital commitment: an integrative analysis. *J Pers Soc Psychol.* 1997;72(5):1177-1196.
20. Abbasi Molid H. The effect of group reality therapy training on marital commitment of couples in Khomeini Shahr. Master Thesis in Family Counseling, University of Isfahan, Isfahan; 2009.
21. Besharat M, Rafizadeh B. Predicting levels of sexual satisfaction and marital adjustment based on job variables, commitment, intimacy and sexual knowledge and attitude. *Fam Psychol.* 2015;3(1):31-46.
22. Perrone KM, Worthington EL. Factors influencing rating of marital quality by individuals within dual career marriages: A conceptual model. *J Counsel Psychol.* 2001;48:3-9.
23. Young M, Denny G, Young T, Luquis R. Sexual satisfaction among married women age 50 and older. *Psychol Rep.* 2000 Jun;86(3 Pt 2):1107-22.
24. Ghobari Bonab B, Salimi M, Siliyany L, Nouri Moghaddam S. (2007). Spiritual Intelligence. *J Sci Res Relig.* 2007;3(10):125-147.
25. Wolman, R. Thinking with your soul: Spiritual intelligence and why it matters. New York: Harmony; 2001.
26. Nasel DD. Spiritual orientation in relation to spiritual intelligence: A new consideration of traditional Christianity and New Age/individualistic spirituality. (Doctoral Dissertation). University Sout Australia, Australia; 2004.
27. Hosseinian S, Ghasemzadeh S, Niknam M. Prediction of quality of life in female teachers on the basis of emotional and spiritual intelligence variables. *Quart J Career Organiz Counsel.* 2011;3(9):42-60. (Persian)
28. Sprecher S, Cate RM. Sexual satisfaction and sexual expression as predictors of relationship satisfaction and stability. In *The handbook of sexuality in close relationships 2004* (pp. 245-266). Psychology Press.